

אסור לאסוף אותם בשבת וביו"ט, שכן יש בזה משום מלאכת המעמר ופירות שנפלו שלא במקום גידולם כגון שנפלו בחצרו, ונתפזרו, מותר לאסוף מהם מעט מעט כדי לאכול מהם מיד (כי אם יאסוף את הכל, ייראה הדבר כעובדין דחול) קכט), ואם במקום אחד נפלו, ולא במפוזר, אז מותר לאסוף את כולם, ואם נתערבו בחול או בעלים שנשרו וכדו' — מלקטם אחד אחד ואוכל לאלתר, ועיין לעיל פרק ג סעיף כא.

פרק כז. אין ליתן פרחים וענפי אילנות^{קל} (גם אם ייחד אותם מבעוד יום לנוי בבית, כ"ז כך שאין בהם משום איסור טלטול מוקצה) באגרטל בשבת וביו"ט, גם אם היו בו באגרטל מים מבעוד יום ובשבת גם אין להוסיף מים על אלה המצויים באגרטל מבעוד יום אבל ביו"ט מותר להוסיף ומותר להוציא בשבת פרחים וענפי אילנות מן המים שבהם היו מבעוד יום אם אמנם לא היכו שורשים בתוך המים ובאשר להחזרתם למים אחרי שהוציאם, הרי פרחים — אסור להחזירם, בין בשבת ובין ביו"ט ואילו, ענפי אילנות — מותר להחזירם^{קל}.

פרק כא. מותר ליתן בשבת מזונות לפני הבהמה והעופות שמזונותיהם עליו כ"ז ולא דוקא הבעלים, אלא גם כל אדם אחר מותר בזה אין מזונותיהם על האדם, אסור להאכילם, אפילו אין כוונתו אלא כדי להנות את בריותיו של הקב"ה. ולפי זה לא יפה עושים אלה שמפזרים גרגירי חטים או שיירי פשטידה

בדי השלחן

קכט) דעת כף-החיים: מותר גם לאסוף לכיסו או לחיקו, ורק לתוך הסל או קופה אסור¹⁵¹.

קכ) דעת הגר"ע יוסף: מותר אפילו לשים לכתחילה ענפי אילנות, הדסים ובשמים בשבת במים, אף אם לא היו שם מבעוד יום, וגם מותר לתת מים לתוך האגרטל, ולתת בתוכו את ההדסים והבשמים. ומכ"ש שמותר להוסיף בשבת מים בתוך האגרטל. אבל פרחים ושושנים שניצניהם סגורים ועלולים להפתח במים, אין ראוי ליתנם לכתחילה בשבת לאגרטל שיש בו מים, וגם אם הסירם כדי להריח בהם, אין להחזירם לתוכו, אבל אם השושנים והפרחים נפתחו, מותר ליתנם בשבת לאגרטל שיש בו מים. והמחמיר בשושנים גם באופן שנפתחו תבוא עליו ברכה¹⁵².

מקורות והערות

151. כה"ח סי' של"ה ס"ק כ"ח ממה שאסרה הגמרא (שבת קמג:): דוקא לסל ולא לכיסו, ועי' תוס' (שם) ובפסקי תוספות (שם).

152. ביחודה דעת ח"ב סי' נ"ג, וראיתו ממרן השו"ע (סי' שכ"א סעי' י"א) שפסק כהרשב"א שמותר להשקות ירק תלוש בשבת כדי שלא יכמוש (ורק בלולב אסרו מפני שאינו ראוי לטלטול בשבת — הרשב"א), אולם בפרחים שניצניהם סגורים אין לשימם במים כיון שיפתחו מחמת המים ודומה לזורע (ואע"פ שברכ"י הביא דברי מהריק"ש דלא חש לזה, אעפ"כ ראוי להחמיר כהרמ"א, אבל אם ניצניהם כבר פתוחים דינו כעצי בשמים — שמותר אף ליתנם לכתחילה בשבת במים. ע"ע בן-איש-חי (פרשת משפטים אות ט') דמותר לתלוש מעצי בשמים התלושים, כדי לחלק לאנשים להריח. וכן המנהג (נתיבי-עם שכ"ב ס"ה) וכ"פ לוית'חן (סי' ס"ט).